

РОЗПОВІДАЄМО ДОШКІЛЬНИКАМ ПРО УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ

Підготувала Альона Чудакова

РОЗПОВІДАЄМО ДОШКІЛЬНИКАМ ПРО УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ

Навчити дітей бачити красу в буденному житті, розширити їхній культурний кругозір, зацікавити мистецькими фактами, закласти підвалини культурної ідентичності, розвинути креативні здібності — завдання, реалізувати які допомагають заняття з ознайомлення з творчістю видатних українських художників. Про зміст таких активностей для дошкільнят, сучасні форми роботи та прийоми долучення до творчої діяльності йдеться у пропонованій статті.

Мистецтво — це мова, що живить уяву, мотивує досліджувати світ, спонукає до вияву почуттів. В українській культурі є чимало видатних митців, з творчістю яких можна познайомити дітей у простий і цікавий спосіб. Такими, зокрема, є Марія Примаченко, Казимир Малевич, Олена Кульчицька, Івана Труш та Соня Делоне, про яких піде мова нижче.

ЗНАЙОМСТВО З ТВОРЧІСТЮ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО

На початку розмови продемонструйте дітям репродукції картин Марії Примаченко, створених яскравими образами фантастичних звірів та неймовірних квітів. Запитайте в малюків: «Як ви думаєте, що відчують люди, споглядаючи ці картини?» Зверніть увагу дітей на те, що в картинах художниці немає похмурих кольорів чи сумних сюжетів — усе світле, барвисте й казкове. Узагальніть відповіді дошкільнят висновком про те, що роботи Марії Примаченко дарують глядачам радість та відчуття тепла, викликають усмішку.

УЯВЛЯЄМО ФАНТАСТИЧНИХ ЗВІРІВ

Розкажіть своїм вихованцям, що Марія малювала тварин, яких не існує в реальному світі. Утім, кожен створений її уявою звір має свій характер й особисту історію. Після цього поставте дітям такі запитання: «Як ви думаєте, хто ці тварини? Чи могли б вони жити в наших садах чи лісах?»

На підставі обговорення запропонуйте малятам створити власного фантастичного звіра. Докладно поясніть завдання: «Уявіть, що у вас є чарівна фарба, яка може оживити будь-яку істоту. Кого б ви намалювали? Може, синього лева із золотими лапами або зеленого слоника, розцятцькованого квіточками?»

СТВОРЮЄМО ФАНТАСТИЧНИХ ЗВІРІВ

Для роботи дітям потрібні папір, фарби, пензлі та кольорові олівці. Передбачте достатньо часу для створення малюнків, допомагайте малюкам порадами.

Коли всі діти завершать роботу, організуйте виставку їхніх малюнків. Разом із дітьми вигадуйте казкову історію про те, як створені ними тварини зустрілися, де вони живуть і які пригоди з ними трапляються.

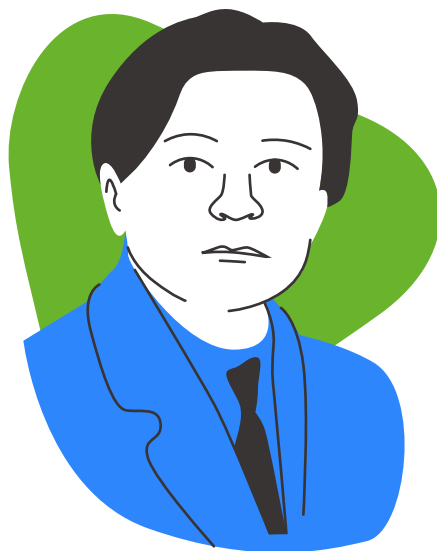
ПІЗНАЄМО РАЗОМ ІЗ ДІТЬМИ МИСТЕЦТВО КАЗИМИРА МАЛЕВИЧА

Казимир Малевич — видатний митець, який вигадав супрематизм. Його роботи складаються з геометричних форм: квадратів, трикутників, кіл та ліній. Він показав, як прості фігури можуть стати мистецтвом.

Розпочніть знайомство з творчістю Казимира Малевича з обговорення запитання: «Як ви думаєте, чи можуть квадрат, коло або трикутник бути мистецтвом?» Пр продемонструйте дітям картини Малевича — «Чорний квадрат», «Червоний квадрат», «Супрематизм». Під час демонстрації запитуйте: «Що ви бачите? Що це може означати?» Заохочуйте малюків поміркувати, чи можуть геометричні форми передавати емоції і які саме. Розкажіть дітям, що картина «Червоний квадрат» має назву «Жінка у двох вимірах». Запропонуйте дітям поділитися припущеннями, як ця назва може стосуватися квадрата.

РОЗПОВІДЬ ПРО СУПРЕМАТИЗМ

Познайомте дошкільнят із картиною «Супрематизм». Поясніть дітям, що супрематизм — це стиль у мистецтві, що передбачає використання лише геометричних форм, за допомогою яких передають певні емоції. Наприклад, квадрат може означати щось стабільне, коло — гармонію, а трикутник — силу та рух. Розкажіть, що Казимир Малевич малював так, щоб показати, що звичайні речі під іншим кутом зору можуть мати вигляд не такий, як ми звикли їх бачити. Розповідь супроводжуйте запитаннями: «Як ви думаєте, на що це схоже?»

ГРА «ЗНАЙДИ ГЕОМЕТРИЧНІ ФОРМИ НАВКОЛО СЕБЕ»

Мета гри — навчити дітей розпізнавати геометричні форми в повсякденному житті, що сприятиме розвитку спостережливості та креативного мислення. Запропонуйте дітям уявити, що вони — справжні «мисливці за формами». Поясніть завдання, наприклад, так: «Навколо нас багато геометричних форм. Вони ховаються у предметах, які ми бачимо щодня. Знайдімо якомога більше квадратів, кіл і трикутників у цій кімнаті!»

Як проводити гру

1. Попросіть дітей уважно подивитися навколо та знайти предмети, що нагадують квадрати, кола чи трикутники.
2. Нехай кожна дитина назве один знайдений предмет і пояснить, яку форму вона бачить. Наприклад:

Квадрат: «Це стіл. Його поверхня має форму квадрата».

Коло: «Це годинник на стіні. Він круглий, як коло».

Трикутник: «Це частина малюнка на стіні. Вона нагадує трикутник».

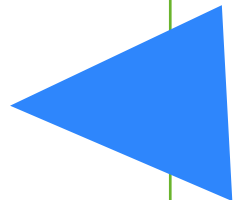

3. Якщо в кімнаті мало об'єктів, запропонуйте пригадати інші місця, де можна натрапити на геометричні форми (прикладом предметів з чіткою геометричною формою є вікно, книжка, плитка на підлозі, тарілка, м'яч, кнопка вимикача, верхівка будинку, ялинка, конус на іграшці тощо). Коли діти розпізнають усі форми в кімнаті, поставте їм запитання:

«Яка форма трапляється найчастіше?»;

«Чому саме такої форми надано предметам, які нас оточують?»;

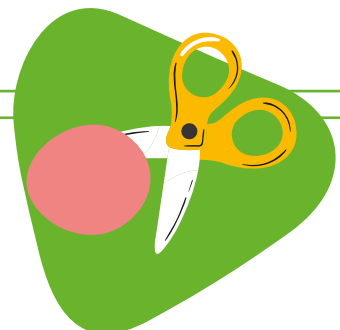
«Які геометричні фігури вам подобаються найбільше?».

Подякуйте дітям за уважність та узагальніть висновком: «Тепер ми знаємо, що геометрія навколо нас! Усі форми, які ми знайшли, допомагають нам побачити красу навіть у звичайних речах».

СТВОРЮЄМО СУПРЕМАТИЧНИЙ СВІТ

Матеріали: кольоровий папір, ножиці, клей, аркуш білого паперу.

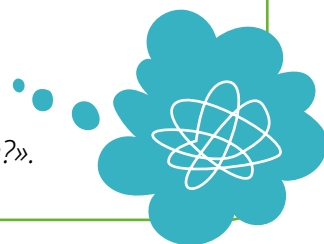
1. Нехай діти виріжуть різні геометричні форми: великі й маленькі квадрати, трикутники, кола.
2. Попросіть їх створити композицію на білому аркуші. Наприклад, будинок, корабель, фантастичний космічний апарат.
3. Коли всі діти завершать роботу, організуйте виставку їхніх композицій.

Нехай кожна дитина прокоментує, що саме зобразила, які форми використала. Заохочуйте дітей до розмови запитаннями:

«Що ви відчуваєте, дивлячись на свою роботу?»;

«Яку історію ви бачите у своїй композиції?»;

«Як можете використовувати геометричні форми для інших малюнків?».

ВІДКРИВАЄМО КРАСУ НАРОДНИХ ОРНАМЕНТІВ З КАРТИНАМИ ОЛЕНИ КУЛЬЧИЦЬКОЇ

ХТО СТВОРЮЄ ВИШИВАНКИ?

Запросіть дітей розташуватися колом та розпочніть бесіду із запитання: «Чи замислювалися ви, хто створює вишиванки, які ми носимо?» Розкажіть, що вишиванка — це не просто одяг, а мистецтво, сповнене символів та історії. Поясніть, що Олена Кульчицька була художницею, яку надихала до творчості краса українських орнаментів: вона подорожувала селами, спостерігала за роботою майстринь-вишивальниць та перемальовувала їхні узори.

ЗНАЙОМСТВО З ОРНАМЕНТАМИ

Покажіть дітям приклади народних орнаментів чи репродукції робіт художниці. Поясніть, що кожна деталь у вишивці щось означає:

РОМБИ

символ землі
та врожаю.

ЗІРОЧКИ

символ
сонця.

ЛІНІЇ

це дороги
або життєвий шлях.

Ознайомте дітей із символікою кольорів: червоний — радість, чорний — мудрість, білий — чистота. Запитайте: «Які кольори вам подобаються і чому?»

МАЛЮЄМО ВІЗЕРУНОК У СТИЛІ ОЛЕНИ КУЛЬЧИЦЬКОЇ

Дайте дітям папір із розкресленою сіткою з квадратиків чи ромбів. Запропонуйте створити власний орнамент, використовуючи прості елементи: крапочки, зірочки, лінії. Нехай малюки оберуть свої улюблені кольори. Заохочуйте дітей уявляти, яку річ прикрашатиме їхній узор.

МИЛУЄМОСЯ ПЕЙЗАЖАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРИРОДИ ЗА КАРТИНАМИ ІВАНА ТРУША

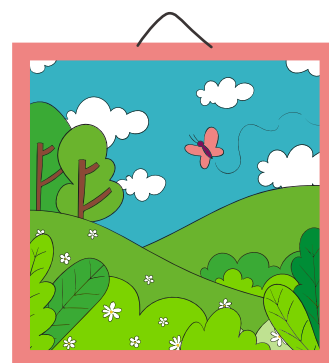

ХТО ТАКИЙ ІВАН ТРУШ?

Знайомство з творчістю Івана Труша доречно розпочати з обговорення запитання: «Чи помічали ви, як гарно сідає сонце або як змінюється природа після дощу?» Повідомте дітям, що український художник Іван Труш любив спостерігати за природою та передавати її красу засобами живопису видатний. Продемонструйте дітям репродукції картин митця — наприклад, «Захід сонця», «Сонячні плями в лісі». Щоб заохотити малюків ділитися враженнями, поставте запитання: «Що ви бачите? Який настрій передає картина? Чи хотіли б ви побувати в місцині, зображеній на картині?»

МАЛЮЄМО УЛЮБЛЕНЕ МІСЦЕ

Поясніть, що Іван Труш намагався відтворити красу природи в загальних рисах, уникав нагромадження деталей, прагнув утілити її спокій і гармонію. Після цього запропонуйте дітям пригадати або уявити своє улюблене місце в природі: поле, ліс, річку або навіть вигаданий куточок.

Роздайте папір і фарби чи олівці. Нехай діти передадуть кольори та настрої свого улюбленого місця: теплі сонячні тони чи прохолоду лісу. Після завершення роботи попросіть кожну дитину розповісти, що вона намалювала і які емоції викликає її пейзаж.

ПРОГУЛЯНКА З НАТХНЕННЯМ

Завершіть заняття короткою прогулянкою на подвір'ї чи в парку. Попросіть дітей бути дуже уважними: звертати увагу на кольори неба, трави, листя, прислухатися до звуків природи та приглядатися до цікавих деталей. Після прогулянки запитайте в малюків, що їх найбільше вразило. Запропонуйте обміркувати, як їхні враження можна втілити в малюнку. Узагальніть бесіду висновком: «Іван Труш своїми картини показував, наскільки красива природа навколо нас. А ви сьогодні створили власні пейзажі, які передають ваші враження та настрої!»

СОНЯ ДЕЛОНЕ: КОЛЬОРИ, ЩО ТАНЦЮЮТЬ

Запросіть дітей до столів, на яких вже покладено кольорові картки у формі кіл, квадратів, трикутників і смужок. Запитайте: «Як ви думаєте, що станеться, якщо всі ці форми почнуть танцювати разом?» (Діти вибирають кілька форм, розкладають їх перед собою й пробують поєднати, створюючи свою першу композицію з геометричних фігур.)

ХТО ТАКА СОНЯ ДЕЛОНЕ?

Розкажіть дошкільнятам, що Соня Делоне народилася в Україні понад 100 років тому в маленькому містечку Градизьк, а її справжнє ім'я — Софія Штерн. Згодом Соня переїхала до Франції, де почала створювати картини з кольорових кіл, квадратів і ліній. Художниця не зупинилася у своїх експериментах: її мистецтво оживало в одязі, меблях і навіть автомобілях.

Після цього продемонструйте картини Соні Делоне (наприклад, «Ритми» або її ескізи дизайну тканин). Показуючи дітям роботи художниці, ставте запитання:

«Які кольори ви бачите?»;
«Чи нагадує це танець?»;
«Що ви відчуваєте, дивлячись на яскраві форми на картинах?».

ТВОРЧИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ: СТВОРЕННЯ СПІЛЬНОГО ПОЛОТНА

Розгорніть велике біле полотно або розкладіть аркуші паперу на підлозі. Дайте дітям кольоровий папір, ножиці, клей та пензлики з фарбами. Завдання — створити колективну картину з геометричних форм.

Розподіліть завдання: хтось із малюків має вирізати кола, хтось — квадрати, а хтось доповнювати композицію фарбами, малюючи лінії та зигзаги. Діти працюють разом, накладаючи кольори та створюючи композицію, яка виглядає так, ніби рухається.

Поки діти працюють, ставте їм запитання: «Що нагадують ці форми?», «Які кольори, на вашу думку, підходять для веселого танцю?»

РОЗМАЛЬОВУЄМО РЕАЛЬНИЙ ОДЯГ

1. Попросіть батьків принести білі речі: шкарпетки, футболки, кофти чи сумки з текстилю.
2. Разом із дітьми придумайте, як перенести візерунки із шаблонів на одяг. Використовуючи фарби для тканин, розмалюйте одяг у стилі Соні Делоне.
3. Нехай кожна дитина додасть у свій дизайн власну «фірмову» деталь: улюблений колір, унікальну форму чи візерунок.

Завдяки творчим заняттям, побудованим на знайомстві з видатними українськими митцями — Оленою Кульчицькою, Іваном Трушем, Казимиром Малевичем та Сонею Делоне, — ми можемо показати дітям, що мистецтво — це не лише музейні експонати, а й жива, динамічна частина життя, яка надихає на творчість, навчає виявляти почуття й бачити прекрасне навколо.

